

УДК 331.45.331.46

Шмирко В.І.¹, Парада.О.В.²

¹ доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. УФКСз-110м НУ «Запорізька політехніка»

ДЕЯКІ ЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ, ЩО ВРАХОВУЮТЬСЯ В РОБОТІ ТРЕНЕРА

Значення систематичних занять спортом важко переоцінити. Фізична культура і спорт зміцнюють здоров'я, виховують такі риси характеру, як дисциплінованість, організованість, послідовність, завзятість, витривалість, почуття відповідальності та інше. Незалежно від будь-якого виду спорту, досягнення спортсмена є результатом не тільки його особистих рис та якостей, але і наслідком ефективності безпосереднього спілкування тренера з кожним із вихованців. Таке спілкування забезпечує передачу в короткий термін базових знань фахівця, суттєвих об'ємів інформації, що необхідні для підвищення рівня вихованців, формулює проблеми та шляхи їх реалізації. За

допомогою спілкування тренер може викликати яскраві образи із минулого, сучасного та намалювати модель майбутнього в залежності від індивідуальних особливостей спортсмена, його індивідуальності та дисциплінованості. Враховуючи значний вплив тренерів на вихованців, то і до його особистості висувається цілий комплекс вимог, причому це вимоги не тільки фахового та професійного рівня, але і морально-етичного. Наприклад, тренер зобов'язаний:

1. Мати розвинене почуття особистої ідентичності, знати свої психологічні потреби (наприклад, що дає йому робота з групами), стиль поведінки, їх вплив на учасників і роботу всієї групи.

2. Ясно розуміти свої роль і функції в групі, ознайомити з цим учасників.

3. Бути достатньо підготовленим до роботи з групами певного характеру, тобто мати підготовку, що відповідає вимогам професійної кваліфікації.

4. Знати і розуміти теоретичні принципи роботи з тренінговими групами. Це означає вміння тренера пояснити учасникам і колегам, чому він так чи інакше поводить себе в групі, до яких змін спонукає учасників, як розуміє роботу групи та її результати.

5. Усвідомлювати систему своїх цінностей і не нав'язувати її учасникам, поважати право учасників бути унікальними, самостійно мислити.

6. Ознайомити учасників з цілями групи і роз'яснити їх. Прагнути до того, щоб використовувані методи роботи відповідали цій меті.

7. Бути завжди психологічно і фізично готовим до роботи, щоб кожна зустріч була для учасників продуктивною.

8. Не робити в групі того, до чого не готовий, не має досвіду ні як учасник, ні як тренер групи.

9. Забезпечити та поважати права учасників, запобігти будь-яким формам тиску на групу, що порушують право самовизначення учасників, припиняти спроби висміювання, приниження, витіснення з групи учасників.

10. Утриматися від експлуатації учасників групи в цілях задоволення своїх психологічних потреб і довіряти їх здатності розпоряджатися і спрямовувати своє життя.

11. Уникати «прив'язування» групи до себе, маніпулювання учасниками, еротичних і сексуальних зв'язків з ними.

12. Попередити учасників про можливий психологічний ризик, пов'язаний із застосуванням окремих методів.

13. Суворо дотримуватися принципу конфіденційності, разом з групою обговорити межі конфіденційності, як свої, так і учасників, на весь період роботи групи.

14. Прийняти на себе відповідальність за об'єктивну оцінку ефективності використовуваних методів.

Таким чином, діяльність тренера спрямована на засвоєння спортсменом професійних знань та отримання стійких навичок з методики виконання вправ з конкретного виду спорту. Крім того, вміння застосувати індивідуальний підхід до кожного спортсмена, враховувати особисті якості, вікові особливості, рівень фізичної і технічної підготовленості, визначати причину надмірного стомлення спортсменів, запобігати проявам агресивності, надмірної конкуренції – все це можливо тільки при високій кваліфікації тренерів та є результатом його постійного удосконалення.